

II.

ACTE DE LA DEOSEBITE MĂNĂSTIRI.

I. Argeș.

I.

Zapis pentru un împrumut făcut sătenilor de Nicodim, egumen de Argeș.

Dechemvrie 28 dni, t' 7255 [1746.]

Noi vătășeii din Flămăzăști ce amū venitū la Sfinția Sa părintele egumenū chirū Nicodimū, de ne-amu rugat de ne-aū făcutū bine cu t' 100, de acumū până la Lāsatu Seculūi, după cumū va arāta în josū numele noastre:

Stoica pārcālabu t' 10. Stanū Untariulū t' 10. Gheorghie Croitorū t' 10. Tudosie t' 10. Necolache, Vladulū, Dragomirū, Neacșulū Bālanū, Tudorū Sovulū, Badea Șerboiulū [cite 10 lei].

Platnici i chezași unulū pă altulū.

S'aū datū la Stanū Untariulū zloți za t' 165.

II.

Sinet către egumenul de Argeș.

Adecā eū popa Rad[u], înpreună cu diiaconul Rad[u] și cu diiaconul Voico i diiaconul Cos[ta]n[din] i diiaconul Șārbu i Șārban aprod i Dumitru sin Gherghie dān satul Uda, dat-am zapisul nostru la māna dum. Șātrar[u]lūi Gligorașco Brāt[ă]șan, preacum sā sā știe cā, fii[n]du noi datorī la părintele eg[umen] Argeșanu cu 3 zapise, după cum acolo aratā toatā suma dā bani, și pentru acești bani noi ne-am rugat dā dumnelui dā ne'ū lāsāt dā acum până în doao săptāmāni sā facem bani cu dobānda lor, și sā-i aducem

ia dumnelui, iar, nefăcând bani până la acest soroc, să fie dumnelui volnic, împreună cu zapisul nostru, să ne vândă orice ar găsi pă la casele nostre, să înlinessă bani. Și pentru credința ne'm iscalit mai in jos cu mâinile nostrea, ca să să crez[ă]. Noemvrie 2 dni, 1^t 7256 [1747].

Eū pop[a] Rad[u], platnic.

Eū diiacon Costandin, platnic.

Eū diiacon Voico, platnic.

E[ū] diiacon Șerbu, platnic.

Eū Șerban, platnic.

Eū Dumitru, platnic.

Eū diiacon Rad[u], platnic.

[Pe dos, însemnare cind aū plăt[it].]

III.

Chitanță pentru aceiași bani.

Din bani ce am scos de la Udeni, ai Sfinții Sale părintelui egumenu Argeșanū, am dat la logofătul Pătru t^l 118, iar ce trecū luaț mai mult de mine, aceia i-am oprit pentru zečuiala mea, după poruncă. Ci dumnealui acei bani să-și caute iar la Udeni. Ačasta.

Gh. Brăt[ă]ș[anu], Șătr[ar].

Februarie 23, 7256 [1748].

IV.

Învoială din Argeș pentru tăbăcitul unor piei.

Adecăte eū Radu sin Cerni dat-amū zapisulū nostru la mâna Logofătului Pătru i dumnealui jupănuului Stanču Eșanu, precumū să să știe că așa m'amū tocmitū cu dumnealorū la Argeșū, pentru tăbăcala peilorū, de sută căte t^l 7, și amū luatū t^l 14 pe 200 de pei, ca să le deregū până la S[fe]ti Niculae; iarū, nefiindū peile direse la zi, și să va face vre o zăticneală din călătoriia marfi, ača pagubă o aibū a înlinitire toată paguba ce să va face. Că așa m'amū legatū eū cu zapisulū miū, de a mia bună voe. Și pentru

mai adivărată credință m'amău iscălită mai josă ca să să ciază, și mi-amău pusă și degetul.

Iulie 24, leat 7256 [1748].

Eă Radu platnicu.

V.

Zapis cu privire la niște caș.

Adecă noi carei mai jos ne vom iscăli, dat-am zapisul nostru la mână dumnealui Pătru Logofătul i la mână Stanciului Eșan pentru că, având judecată Pătru și Stanciul Eșan cu Nițul Vălsănoiu înaintea dumnealui ispravnecului pentru nește caș ce-l luase Nițul de la nește datornici a lui Pătru Logofătul i ai Stanciului Eșan, zicând Nițul cum că ar fi fost tovarăș[i] cu Pătru Logofătul i cu Stanciul Eșan, — pentru aceia aū luat caș[ul] de la datornici lui Pătru, daar noi am mărturisit adevăr[ul] înaintea dumnealui isprav[nicului]: cum, că acest caș l-aū luat Nițul cu ficleşug, că n'aū fost tovaroș cu Pătru i cu Stanciul, ce aū unblat cu ficleşug... Dechemvrie 17, 7257 [1748].

Necula Cerborean ot Muș., mart., Rad[u] Știrboiu mart., Stan văt[af] mart., Manea Flăc., mart[ur].

VI.

Chemare de la isprăvnicia de Argeș pentru pricina egumenului de Argeș.

Răd[u]cane Delane, isprav[nic] Argeș. Pătru Logofătul, vechilul părintelui eg[u]m[en] Argișan, trăgând față înaintea noastră pă popa Rad[u] i pă Voico diiacon i pă Șarban aprod i Iane diiacon i Voico diiacon i popa Rad[u] diiacon, Șarbu i Costandin diiacon, cu toț tovarăși lor ot Uda, pentru niște bani ce le-aū fost dat părintele eg[u]m[en] pă miere, de 3 ani, și, ne având miere ca să o dea, le-am socotit ban[i] ce rămăsese cu dobândă, și, mai făcând noi de aū lăsat vechilul t' 24 dăn dobândă, aū rămas să fii dă pă zapisele lor t' 71, fără de niț-o pricină. Care bani i-aū și împlinit ei, dându-le și toate zapisele lor la mână sparte, unde, fiind la socoteală și alți boeri, Hriste Căp[i]t[an]

za Loviște și alții, și, pentru ca să să ție această socoteală, și să nu să mai scoale diiaconi, am dat carte noastră de judecată la mâna vechilului, că pre drept și în frica lui Dumnezeu i-am socotit, și s'aũ și mai scãzut cu câți bani le-aũ ertat, și să arat[ă] în față. Ačasta scriem. Dechem-vrie 20 dni, l' 7257 [1748].

Ῥαντοκάνος Δημόντζης.

Viind Voico diiacon cu o luminată carte a Mării Sale lui Vodă, care scrie la Med[elni]č[e]r[ul] Răd[u]can, și aducând pă Pătru Logofăt, nepot proegumenului Argeși, față cu Voico diiaconu aũ scos Pătru Logofăt o foae iscãlită de preoți i de diiacon[i] den sat[ul] lor, care să dă eĩ datori cu t' 15, și i-aũ dat care aũ plătit t' 71. Care și noi cercetãnd, am adevãrat că iaste socoteal[a] bună aũ ba. Aprilie 11 dni, 7260 [1752].

... bis. Ar.

VII.

Zapis către egumenul Nicodim de Argeș, pentru afaceri.

12 Novembre 7258 [1749]. „Gheorghie Croitoriu” dă zapis „Sfinții Sale părintelui egum[en] Argeși, chir Nicodim”, că a primit de la acesta 500 de taleri pe un an, „și pentru osteneala zeace doi”, luind asuprã-i „chieltuiala saũ zeciuiala”.

VIII.

Carte de blestem a Mitropolitului pentru afaceri ale lui Petru, nepotul egumenului din Argeș.

30 April 7261 [1753]. Carte de afurisenie a lui „Neofit al Ung[rovlahiei]*. „Scriemũ cartea Smereniei Noastre ție, Stančule Ișanule otũ —; către ačasta iți facemũ în știre că aici la Smereniia Noastră să jãlui Petre, nepot[ul] rãposatului eg[u]m[en] Nicodimũ Argeșan[ul] că arũ fi luatũ bani de la unchiũ-sãũ, t' 1108, și țe-aũ datũ în mâna ta, și țe-aũ datũ

și elu alți t^l 660, de i-ai băgatū in negoțatorie și inū marfă, și din banii unchiū-său ai dat t^l 600, iar 508 ai unchiū-său și cei ce ți i-au datū elū, t^l 608, aū rămasū asupra ta, și, până aū trăitū unchiū-său, întrebându-te, ai zisū precumū sântū banii la tine, iarū, după moartea unchiū-său, viind Petre la socoteală la tine, ai începutū a-ī școate răvașă mincinoase, de zici că i-ai datū la unchiū-său acei bani.“

IX.

Foiță pentru zeastrea fie-mea Oprii, cum va arăta in jos; Mai 22 d., 7261 [1753].

4 boi de jugū, vaci, gonitore, gonitori, „iapă cu un cărlan de un an“, oi, bearbeci, „o păreche de hare de plugu“, stupi, „căldări mari“, „zăbăne de mătășă], dulamă de șai, rochie de mătăsie, brău de mătase, salbă de petač, 55; nasturi de argintū, păreichi de cercei de argint polieți, tipsii de aramă, taere de aramă, șire de mărșan, inel de argint, scorțe rumănești, o Ivanghelie rumănescă, 1 Molitvenic rumănescū, un căzan de rachiū, 2 țevi de ale căzanului. Athanasi Răhimona (*sic*); Grigorie proig[u]m[en] Ar[geșan], mart[ur].“

II. Schitul din Bodeșți.

I.

Învoială de cărămidari cu preotul.

Adecă eū Iacov din Dobriceanī dat-am scrisoarea mea la mână popei lui Grigorie ot Bodeș[ti], cum să să știe că m'am tocmit cu Sfinția Sa să-ī fac miū 6, câte bani 90, de cărămidă, și mi-aū dat ban[i] toț in mână, să-ī fac cărămidă bună, să-ī placă, la zi, când i va trebui acast[a]. și, pentru credința, mi am pus și numele, ca să să crează.

Februarie 3, 7230 [1722].

Eū Iacov, platnic.

II.

Diata Mariei Brătășanu.

„Leat 7257 [1748-9].“ „Jup[ăneasa] Mariia Brăt[ă]șanca, a răposatului Drăghici Paharnicul Brătășanu, dinpreună cu fiu-mieū Radu,— carea pă cinul călugărescu să chiiamă Efimia Monahia, și pe fiu-mieū, pă cinul călugăriei, Filaret monahu,— către care tuturor adăvărăm, scriem și mărturisim... sfântului schit dă la Bodești... , și Sfinției Sale părintelui și duhovnicului și starețului nostru Ghenadie arhimandrit... , pentru că, la vremea slăbiciunii mele și al sfârșitului mieū de față, cu din preună preoți și neguțori martori, din bun gândul nostru, pentru pomenirea părinților răposatului boiariului mieū și a coconilor ce am avut, și nu mi i-aū trăit, și, aducându-ne aminte de păcatele noastre, că sântu multe și greale, numai gândind la Sfânta Troiță, că ni le va rădica de asupra noastră, am închinat schitulū Bodești... partea de moșie ce aū avut boiariul mieū și avemū în Sutești, ohamnice, și partea Fotei Brătășanul, cumnatului, care ea ne-aū vândut-o cu zapis, tot în Sutești... Mai având și în partea muntelui, aproape de acest sfânt schit, la Copăcoasa i Scoarța, părțile boiariului mieū, moșie părintească, carele le-am închinat și le-am dăruit acei sfinte Case a Sfintei Troiță, de bună voia noastră, ca în veaci și acolo să să pomenescă neamul nostru, precum la multe sfinte besearici, și precum și ticăloase oasele noastre să vor odihni, — că așa știm de la boiariul neamului nostru, că sfintele leturghii, prin sfintele lui Dumnezeu lăcașuri, mare ușurare se aduc ticăloaselor de suflete ale noastre, și ertare și izbăvire de veačnica muncă și de osānda de acolo. Deci, văzând și noi că lumea ačasta că iaste ca o nimic[ă], și auzind de acest numit schit, fiind în partea muntelui, la loc cu anevoe de hrană, și nu are nič-un venit și ajutor de la nimea, încă: nič părinți preoț 'norie n'aū, fiindcă neamul boiariului mieū la multe sfinte mănăstiri i schitură și bisearici să află ctitori, — am socotitū și la acest

sfântu lăcaș, fiind în partea muntelui, să-l avem de mângâiere la vremi de primejdii, fiind partea pământului acestuia cu vremi turburate pururea... Am mai adaos la acest sfântu schit în măgura în carea aũ fost 12 răzoare de vie ale răposatului boiariului mieũ, în dealul Suteștii, să fii volnici părinții, de la schit să caute și să iã scaunul acesta de vie întru stăpânirea schitului.“ Mai dă o Țigancă, cu fetele, „că, fiind Țigancă fugare, și întâmplându-se răzmirițe, și murind boiariul mieũ, n'aũ avut cine căuta.“ Să nu se strice dania de nepoții, veriĩ, cumnații soșului. Blestem, ca la al lui Neofit: „și, după moarte coșcugul cu trupul aceuia, să tremure ca al Edoxiei“.

„Amũ scris eũ Varlaam ermonahu ot mănăstirea Brâncoveanii, cu zisa și cu învățatura maicã Efimiei Brătășancãĩ, și a fiiũ-sãũ Filaret monahul, sin Drãghiã Pãharnicul Brătășanul.

C. Strâmbeanu biv Vel Stolnic, martur; Filaret monah Brătășanu cu maica mẽ, Afimia monahia, Brătășanca, am dat la schit. Costandin Brătășanu, martur; eũ popa Toma ce am fost la mart[urie], mart[ur] ce am fostũ și la mortia maicãĩ; Radu Jãianu, martur; Voico Jïianu, martur; Mat[feiũ] Prejbeanu Cãpitan; Iorga Boles., marturĩ.

III. Mănăstirea Brîncoveni.

I.

11 Iunie 7256 [1748]. Grigorie Ghica-Vodã cãtrã egumenul Ghenadie arhimandritul, de Brîncoveni, pentru „a stãpãni trei moșii din sud Gorjiũ, anume Tãmășăștii, Voiniceștii, Broștenii și Rãcarii, care moșii sãnt ale Radului Bujoreanul zestre“, în schimb pentru moșia Foleștii-de-sus.

Monogram cu roș, pecete octogonalã cu amĩdouã stemele.

Jos: „Trecutã [la condicã]“.

II.

Carte de blestem de la Mitropolit pentru un proces al mănăstirii Brîncoveni.

7257 [1748—9]. Carte de blestem de la „Neofit cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop și mitropolit a toată Ungrovlahia“, către Radul Bujoreanul, pentru jalba făcută de „cuviosul arhimandrit chir Ghenadie egum[en] ot Brâncoveani“, pentru moșia Folești. Egumenul o stăpînește „pân[ă] când aŭ luat țara Oltului supt stăpînirea Mării Sale lui Vodă, și, fiind fost moșia vîndută rău, s'aŭ luat de supt stăpînirea egumenului“: judecată la Grigore Ghica, care-l osindește pe Bujoreanul a da moșii de-ale lui, „ca să le ție egum[enul] intru zălojire pân[ă] vei plăti banii. Acum aceale moșii dumneata le-ai luat, făcându-le că sânt zestri ale jupănesii dumitale, pentru care moșii s'aŭ dat și carte de apărare de la Măria Sa Vodă. Acum egumenul ceare ca să-î arăț diata și catastiful răposatului Șarban Vist[ier], tatăl tău, auzind prin unii, alții, că sânt mori și moșii și Țigani rămași intru stăpînirea dumitale, și cu meșteșug le tăgăduiești, socotind să rămăe mănăstirea păgubașă“. Se dă deci „ačastă carte cu mare blestem și cu groaznică afurisanie asupra ta și a celor ce mai știu moșiile și Țigani și vii și mori și vase de aramă, orice. Ce, de va fi așa, și, temându-vă de Dumnezeu, de vei arăta ceale ce vor fi părintești nevăndute intru stăpînirea dumitale, și vor fi părintești, și le vei fi stăpînindu, iar nu le vei face zeastre, ca să-l păgubești, — de vei mărturisi adevărul, denpreună cu cei ce vor ști, arătându-le toate [d]e față, să fiț ertați și blagosloviți. Iar, de nu veț arăta diata și catastiful cel adevărat, și de veț tăgădui moșiile ce vor fi părintești, și Țigani și vii și mori și vase de aramă i de cos[i]toriū i alte scule, numindu-le că sânt zeastre ale jupăneasii tale de 'ntăi și cei de a doao, sau le vei numi că sânt văndute și le stăpănești tu, socotind să păgubești pă egumen și mănăstirea, de nu vei mărturisi adevărul, denpreună cu cei ce vor ști, — să fiț procleț și afurisiț de

Domnul Nostru Iisus Hristos și de 318 sfinț părinț de la Nichèa și de toate sfințele săboară, așjderea și de Smereniia Noastră: fierul, pietrile să să topească, iar trupurile voastre netopite în veaci; parte și lăcașu să aveț la un loc cu Iuda și cu afurisitul Aria, să moșteniț bubeli lui Ghiov, și să vă lovească cutremurul lui Cain, să crape pământul și să vă înghiță de vii ca pre Dathan și Aviron, și de toate agonisealile să nu să alegă ca praful, și, pân[ă] nu veț mărturisi adevărul, ertăciune nu veț lua. Acast[a] scriem.“

Neofit al U[n]g[rovlahiei].

III.

Mărturie de stăpînire către egumenul Ghenadie de Brîncoveni.

21 Maiu 7257 [1749]. „Marica, fata lui Ioan Pădin cel mare“, cu familia ei, dă zapis „Sfinții Sale părintelui Ghenadie arhimandritul Bodescu, egumenul sfinteî mănăstiri Brîncoveni“. Acesta are „cătăva vie și pomet aiē la prisaca ce iaste aproape de Craiova“, hotărnicită la 7250 [1750—2], cu „cartea dumnealui Banului Manolache“ și „cartea dumnealor boiarilorū Caimacamī, care s'aū dat la comisionu ce s'aū făcut de Sandul Podbăniceanu și de Tudorū Podbăniceanu, cu leatul 7275 [1766—7], și diiata tătini-nostru lui Ion Pădin, ce ni s'aū dat destăpănire la pristăvirea lui, cu leat 7248 [1739—40], și, având multă pricină la mijloc cu unchiū miei, anume Daniil monah și Ion Pădin cel mic i Anghel i Ion Chirul“, cu cari judecase și la Banul Ion Hrisosculeos. „După rămasul judecătii, ne-aū dat și zapisul lor la mână noastră, înaintea judecătii și a boiarilor, și a tuturorū megiașilor, cum că, ce aū zălojit, aū zălojit rău și fără cale, și venitul moșii, de l-aū măncat, fără de niē-o dreptate l-aū măncat; cu care in zapis s'aū dat și platniē să îplinească tot venitul moșii . . .“

Iscălesc și „Costandin sin Marica, Gavriil arh[imandrit], proigum[en] Tismeani, mart[or].“ Scrie „popa Ioachim ot Craiova“.

IV.

Petiție a locuitorilor din Brincoveni pentru ca Vodă Bibescu să li facă din nou biserica mănăstirii.

„Prea-înnălțate și mult milostive Doamne, prea-plecată jalbă.

Cu zmerenie și omilință jăluim Înnălțimi Tale, prea-înnălțate Doamne, pentru sfânta biserică hramul sfântului erarh Nicolae, ce este făcut[ă] de prea-înnălțații și răpoșații Domni, familia Mării Voastre, că, din anul 1838, ce s'aũ fărîmat de grozavul și înfricoșatul cutremur, noi, lăcuiorii și preoții satului nostru, am rămas intocmai ca niște dobitoace, fără păzitori și fără colibă.“

Cer reparația, oferind să ajute „din ceea ce vom putea“: „vom da și capitale cutiilor satului, ce sînt ca la 2.000 lei“.

IV. Mănăstirea Cîmpulungului.

Jalbă a egumenului de Cîmpulung pentru niște Țigani.

10 Mart 1839. „Anthim, egumenul măn[ă]s[t]iri Cîmpulungu, prin vechil Costache Ștefanopol“, pentru reclamația de Țigani a „dumnealor boeri frați Fălcoeni“, împotriva mănăstirii. [Copie.]

V. Mănăstirea Cozia.

I.

Sinet al lui Ghenadie, fost egumen de Cozia¹.

Părcălabele Anghel și Costandine Țochin[ă], sănătate. Alta, veți ști că, fiind eu dator ă dumnealui Logofăt Pătru t¹ 100, cu cari bani m'aũ inprumutat de m'am plătit de mănăstirea Cozia, când m'aũ scos din igumenie, că aca

¹ El a scris versuri, asupra cărora v. Iorga, *Două biblioteci de mănăstire: Ghighiu și Argeș*, București, 1904, p. 29 și urm.

sumă n'am avut gata, pân n'am luat bani cu dobândă, la sută de as[pri] t^l 20, acum, cerând banii și neavându-i, m'aș sorocit aița la judecată, aș să-i daș, aș voi da cu treapede, și cu zăcueli, și cu alte chieltueli. Eș ce să facș? Am dat judecata, să ia dum[nealui] Logofătul Pătru zapisul mieș, cu cariș m'am împrumutat, cu t^l 100, la care zapis a rămas t^l 5 p^l capetele. Ci, măcar eș daș la zeace doo dobânda, mult m'am îngreuiat. Ci voi veș da cum scrie zapisul, t^l 6 p^l, cu dobânda lor, de la anul 7253 [1744-5], Dechemvrie 20, și iar dobânda banilor celor t^l 39 p^l, pân[ă] când i-aș dat, iar zeçuiala o va da dum[nealui] Logofătul, și treapădul iaste zloș doi. Ci voi daș unul, Logofătul altul, — că eș n'am ce face, că v'am tot cerut cu bani, și v'am zis c'aș venit cu mănile, cu vite să lucraș, să vă plătiș; și, să daș, de 6 ani v'am tot zis, și aș dat vitele ce le-aș cumpărat cu banii miei altora de v'aș plătit, iar pă mine, socotindș să mă înșelaș, n'aș băgat samă, măcar că aș zis că v'am silit de v'aș vândut vitele fără preș. Bine ar fi fost de aș fi făcut așa, dar n'am știut că santeș înșelători, de v'am tot așteptat. Să jură Anghel că iaste așa, dar trebuia să vedeș că înbătrănesc la ușa voastră, și încă tot nu le-aș putut vinde, pân[ă] nu vi le-aș luat de la ușă alș datornici. Iar că aș zis cu mustăș, că v'aș ținut toată vara, încă și la Pitești, dumnealui ispravnicul, aș minșit, că iată-l iaste de față; ci nu cu minčuni și cu mincinoș, ci vă plătiș cu bani gata, cu dobă[n]da lor, - că eș daș dobândă la zeace 2, iar voi la zeace unul. Și sânt înpresurat de datorii. De car[e] nici voi nu puteș scăpa, — că atăta găseăște la mine numai, aceale zapise, și doi cai bătrăni; și voi da și aceștea. Iar, de aveș a minș ceva, să veniș de la Pitești, să stăm de față naintea dum[nealui] is[pravnicul]. Acast[a].

Ghenarie 4, 7256 [1747-8].

Ghenadie proegum[enul] Coztian.

II.

Declarație despre o datorie a lui Ghenadie.

[C. 1750.]

Declarația unui Anghel cu privire la o datorie a lui „Ghenadie Coziiianu“.

III.

Același către un Logofăt, despre mici afaceri.

Dumitale Log[ofete] Petre, sănătate și tot binele de la milostivul Dumnezeu rogă ca să-ți dăruiască. Alta, vei ști că venii până la fratele Codmăneanul: poate că voi zăbovi până la Paști aici, până voi lua un răspuns de la părintele igum[enul] Argeșului. Ci, pentru stupi, te pohdescu, și până la 108 să găsești, și voi da banii gata; și să amă știre pă unde voră fi, să-i străngemă, să nu fie ră-săpiți. De nu să voră putea cu ună zlotă găsi, dară mai susă de ună leu oră fi prea scumpi; ci să nu să iă mai susă de ună leu. Cuscrului îi pohtescu multă fericire. Pe cine ară veni într'acoace, să-mi sămneză ceva, și mă va găsi la Codmana. Și mila lui Dumnezeu să vă păzască cu totă binele.

Martie 28, 7276 [1768].

Al dumitale bună voitoră

Gh[enadie], proigumen Coz[ianul].

[Pe V°, însemnare de capre cumpărate.]

VI. Schitul Fedeleșoiu.

Ioanichie ierom[onah], igum[enul] sfintei mănăstiri Fedeleșoiu, dat-amă zapisulă mieu la mână Sfinții Sale părintelui chiră Nicodimă, igumenulă sfintei mănăstiri Argeșulă, precumă să să știe că m'amă rugatū de Sfinția Sa de mi-iaū găsitū banī la neguțatorī cu osteneală, și mi i-aū datū Sfinția Sa talerī 80 (optzeci). Decī mă legū cu acestū

zapisu, să amă a-î darea banii cu osteneala loră la Trei-sfetitelei, să am a darea taleri 40. Iar ceialaltî t' 40 să amă a-î darea, la toamnă, miare pă ei, vadra pă ruptoare; iară osteneala baniloră să să dea; și, nedăndu banii și miarea la zi, cumă amă zisă, și, de s'arū face vre o cheltuială sau zečuială, să fie totū de la mine. Și pentru credință m'amă iscălitū măi josū, ca să să crează. Și acești banî i-amū luatū pentru treaba mănăstirii.

23 Dechemvrie 7254 [1745].

*Ghenadie igum[enū] Coz[iianū], mart[urū].
Ionichie eg[umenū] ot Fedeleșco[iū], plat[nicū].*

[Foarte urită scrisoare a iscăliturii. — Scris de mina lui Ghenadie actul.]

VII. Mănăstirea Glavacioc.

I.

*Jalbă către Mitropolit a egumenului Partenie de
Glavacioc, pentru un proces.*

† Prea-cinstite, prea-sfințite părinte Mitropolit, cu cea de robū plecăciune, sărut prea-sfânta mână Prea Sfinții Tale.

Cu prea-plecatul răv[aș] înștiințaz și mă rog Prea Sfinții Tale să aibu dreptate cu un Stančul Eșanul de la Vălsănești sud Argeș că, în trecuții ani, trăind unchiul mieū Nicodim proeg[u]m[enul] Argeșului, m'am apucat eū cu dānsul de o neguțorie, și i-am luat de la unchiul mieū t' 1.150, și i-am dat lui; i-am măi dat și eū t' 660, și s'aū băgat în marfă; dintr'aceștea aū apucat de aū dat la unchiul mieū numai t' 660, și aū murit unchiul mieū, și, dupe moartea unchiu-mieū, l-am apucat să ne socotimu și să-mi dea ban[i] ce rămān. El mi i-aū scos nește răvașă mincinoase ale unchiul mieū, că ar fi dat bani toț la unchiul mieū, care nici slova unchiului mieū iaste, nici iscălitura într'acele răv[așe], ce le-aū făcut el. Eū, ca să-mi

aflu dreptatea, am venit de am jăluit la răposatul Sfinția Sa Părintele Mitropolitul Filaret, și mi-au făcut o carte de blestem asupra lui, ca să mărturisească adevărul pentru acei bani, și i-am trimis cartea de blestem pe un popa Istrate de la Tigveni, ca să i-o citească și să o priimească, ca să mărturisească adevărul. El n'au vrut nici să-l îngăduiască să i-o cetească, nici o au priimit să o vază, și s'au întorsu popa Istrate innapoī făr de nici-o ispravă. Văzând și eū vicleșugul lui, am luat adevărînța de la popa Istrate cum că n'au vrut să priimească cartea de blestem, și până acum nu am mai putut să viū, să măi jăluiescu, socotind că doară iș va lua seama și va veni la dreptate; văzând că nu va dreptatea, acum am venit la Prea sfinția Ta. Cu lacrăm[i] mă rog Preasfinții Tale să aibu dreptate, să nu rămăiū păgubaș.

Prea-plecat[ă] slugă:

Parthenie ier[o]m]onah] ot Glav[a]čogu.

II.

Altă jalbă a aceluiași, în acest proces.

[C. 1770.]

Prea-înnălțate Doamne,

Mă jăluescū Mării Tale și al doilea, totū pentru Stančul Eșanulū, de la sudū Argeșū, că, avândū socoteală cu dănsulū de o sumă de bani ce i-amū fostū datū eū de aū înbrăcatū în neguț[i]torie, și, osăbitū, avândū cu dănsulū pricină pentru altă sumă de bani ce aū luatū și de la unchiūmieū, proigumenulū Argeșanul... Eū, Doamne, i-amū datū să priimească carte de blestemū..., și, el nevrândū..., amū venitū de amū jăluitū Mării Tale, și Măriia Ta te-ai milostivitū și ai poruncitū de aū mersū copilū din casă, și l-au adusū. Acumū, Doamne, nu vine să stāmū la socoteală și să priimească cartea, ci umblă cu meșteșugurī, ca și cumū aū măi umblatū și până acumū, ca să mă întunece, și acumū să rămăi făr[ă] de dreptate. Ci mă rogū Mării Tale, să fie luminată porunca Mării Tale să ni să orăn-

duiască niște socotitori din dumnealorū veliții boeri. Și ce va fi mila Măr[i] Tale].

Rugătorū de sănătatea Mării Tale:
Parthenie ier[o]m[onah] ot Glavačocū.

VIII. Govora.

Răvaș al lui Paisie, egumenul de Govora.

† Cinstite frate pop[o] Dumbrav[ă], săn[ă]tate și tot binele poftescū ca să-ți dăruiască Dumnezăū, iar de la noi metanie. Alta, iată venii și eū acum de la [păr]intele episcopul, și știi că mă inpreuna[ți] cu Sfinția Ta în ceaste zile, și vorovim cu Sfinția Ta ce știi, și i-am zis; ci iaste să vii pân aicea la noi, să-ț spuī ce-aū zis părintele; și, pre lângă acestea, mai avem și altele a mai vorovi. De ačasta, și Dumnezăū cu Frăția Ta.

De binele Sfenții Tale voitor:

Paisie eg[umen] den Govora.

Mart 17 dni, l' 7210 [1702].

[Pe dos, un zapis al lui Ion Croitoriu, de imprumut de la popa Dumbravă; dobindă „zeace la 2“.]

IX. Mănăstirea Polovraci.

I.

Cerere a locuitorilor din Polovraci către egumenul Dionisie, pentru a-și putea face vin.

[C. 1750.]

Noi care mai jos ne vomū iscăli, dat-am zapisul nost[ru] la mână Sfinții Sale părintului (*sic*) Pol[o]vrăganulu, chirio chirū Dionisie, igum[enul] al aceștii sfinteī măn[ăstiri], precum să să știe că ne-am rugat de Sfinția Sa ca să ne dea voe să ne facem vii pă moșia sfinteī mănăstiri, pol Bărbeaștii; darū Sf[inția Sa] n'aū vrut ca să ne dea voe,

ca să nu să scoale unii din noi să zicem că iaste pă moșia noastră. Ci pentru aceia nu ne îngăduia. Iar, mergând a treia oară, și puind rugăcune că nu vom zice niminea din neamul nostru, și dând și zăpis la mâna sfintei mănăstiri, ne-au lăsat de am făcut vii, și am dat acestu zăpis la sf[ă]nta măn[ă]stire, ca să să încredințeaze; și să avem a da otaștină dela — (*sic*).

Pentru că așa ne-am legat și ne-am așezat. . . , cu oamenii de prin sate mărturii, oamenii de cinste, ca să să crează.

Eū diiaconu Mateii Fluturel. Eū Duca. Eū Ionū Obrăcan. Eū Pantie Magherū, martorū, ot Demățeni. Rădoiū sănū Mihai Cojanū, martorū.

II.

Cerere de parastas pentru un donator al Polovracilor.

C. 1750. Nepotul de soră al lui Marin Părcălabul (?) scrie către egumenul de la Polovragi, cerind a se face parastas răposatului, care a lăsat mănăstirii o moșie; și el, ca „clironom“, recunoaște dania.

III.

Danie de moșie către Polovraci.

18 August 1760. „Vasilie ot Dămțeani“ dă zăpis „părintelui Mihail egum[en] sfintei măn[ă]stiri Pol[o]vrăgiul și la mâna măn[ă]stirei“, că a dăruit parte din Dămțeani mănăstirii, „pentru spăsăniia sufletului mieū și al părinților miei.“ Iscălesc: „popa Vasilie ot Dămțeani, eū Parthenie ier[o]m[o]nah ot Greci, martur; eū Mih[ă]il[ă] snă Iacov ot Sohodol, martur“.

IV.

Carte de blestem de la episcopul Chesarie de Rimnic, pentru hotărnicia satelor mănăstirii.

7 April 1779. „Chesarie, milostiū bojiū episcopu Răimnicului, Noulū Severin.“ „Fiindcă la Smereniia Noastră aū dat jalbă cuviosul igumen Pol[o]vrăgeanul, chir —, pentru moșăile ce le are mănăstirea, anume Berbești,

Jăgăiū, Budoiu și Vălsăneștiū, dupe apa Tărai, sud Vâlcea, cum că aceste hotară de moșăie să inpresoară de către voi ce v'au arătat anume, însă Gheorghe Colțea i diiaconu Pătruți și pop[a] Ilie, ce inpresurați hotarul Berbești,— Damaschine și Theodosie monașălor și pop[o] Vlăduțule ce iarăși santeți inpresuratori celoralte hotară, dupe cum să arată mai sus..., cerșu această carte a Smerenii Noastre cu mare blestem și cu groaznică afurisanie asupra voastră, ca să arătați dreptul adevăr in frica lui Dumnezeu, dreptele hotară și sămne, pe unde iș are coprinsul fieștecarele, și, ce veți fi inpresurat, să-l daț iarăș innapoī la sfânta mănăstire... [Blestem.] Hierul, pietrile să să topească și să să răsăpească, iar el să nu mai putrezască, rămăind trupul lui dupe moarte intreg și neputred.“

[Iscălitura.]

V.

*Învoială a egumenului Pahomie de Polovraci,
pentru un loc de casă.*

Adecă eū Anghel sin Dumitru Paraschivescu Mățu dat-am zapisul mieū la cinstită mână Sfinții Sale părintelui igumenului Polovrăgeanu chir Pahomie, precum să să știe că m'am rugat de Sfinția Sa de m'au lăsat să-mi facū casă dincolo de Tăria, pe moșia sfintei mănăstiri, in locu unde au fost casa lui Pătru Șărbănică, și eū cu această scrisore incred[in]țaz pe părintele igum[en] că-mi voi face claca când mă va chiea la sărocū, și-mi voi da dijma făr de nici-o pricină. Iar, puindu-mă in pricină de a nu asculta la sfânta mănăstire, atunța părintele igumen, sau alt igumen care va fi după vremi, să aibă a-mi sparge casa, și locul să-lū dea altuia care va asculta. Și, cândū amū făcutū această adeverință, au fostū, mulți omenī inprejureanī, megiiși, mărturie. Și eū, pentru aievrare credință, m'am iscălit mai jos.

Februarie 5 dni, 1783.

Aghelū sănū Dumitru Mățu.

Stoica Baca.

Costandinū Gaițe.

Ionū Giurģivanu.

Dumitru Părvilă (?).

Ionū sănū Baca.

VI.

Constantin Oteteleşanu către un diacon de la Polovraci pentru hotare.

26 Maiu 1785. Costandin Oteteleşanu Sărd[arul] către „Molifă Sa diacônul Badea dela Denuţeani“, pentru pretenţiile „egumenului Polovrăgeanu“ la 70 de stinjenî în acelaşi hotar. Saû să lase pe oamenii mănăstirii a cirmui, saû să vie la judecată.

Jos, diaconul scrie către egumen: „nu poçi veni acum, fiindu-că sântu sorocitû la Craiova“.

VII.

Pahomie, egumenul de Polovraci, cere o hotărnicie.

[1786.]

Prea Înălţate Doamne.

Cu smerenie jăluescû Mării Tale că, sfânta mănăstire Polovraci, ce este metohû mănăstirii Hurezî, [are] cevaşi moşioare pe alocurea, stăpâniri vechi de la fericiti ctitori, însă, în judeţul Vâlciî, moşia Berbeşti, cu o moşie ce să răzoraşte pă dealulû cu moşneni Berbeşti, pă dă la vale cu Dămbţeni, şi în Dămbţeni o parte dă moşie danie, împreună cu viia şi cu moşioara Jigăi, ce să răzoraşte pă deal cu Slăveştiî şi pă dă la vale cu Sineştiî, şi moşia Budoiu, ce să răzoraşte pă dealû cu Tereujani şi dă la vale cu Obislăveni, şi în Tereujani a treia parte, şi o parte dă moşie dă danie din Obislavû, ale Pelaghii monahii Româneascăi dinû inû Obislavû, i din Vălsăneşti i Şasa, ce le-aû datû danie mănăstiri, şi acumû le stăpâneşte Ioniţă polcovniculû za Cerneţi, fără dă dreptate, şi moşia Cărpeni din Hamarade, şi în sudu Gorjû moşia Polovragi, cu munţiî, ce să răzoraşte pă dă vale cu Bărseştiî moşneni i cu moşia Milostea a mănăstirii Bistriţi, avându şi inû Sărbeşti o parte dă moşie de danie, i altă parte dă moşie în Corşori, ce să răzoraşte dă dănu dealû cu Boşomegiî, pă dă vale cu moşneni corşoreni, şi moşia Şă-

pote, ce să răzoraște pă deal cu moșia Calul și pă la vale cu Căz[ă]nești, și moșia Purceleni, i daniia din Pojogeni, ce să răzoraște dă dă deal cu moșia Colibașii, și pă dă la vale cu Pojogeni; viia de la Negoești, o parte de moșie din Cărligeni. Că egumenașii ce au fost după vremi mai naintea mea, întâmplându-să de au slăbitu cu stăpânirea hotariloru moșioară loru, avându inpotrivirea silnicii Turciloru ce au fostu innaintea răzmiriții Rușiloru, dă nu-lu putea căuta, numiții răzași fără dă dreptate și in silnicie au acoperitu dă toate părțile moșioarele acestea ale sfintei mănăstiri, și, luminându acum milostivulu Dumnezeu pământulu acesta cu pace, am începutu a căuta stăpânirea veche ce au avut-o sfânta mănăstire, și, judecându-ne cu dănșii, s'au doveditu prin judecări inpresurarea ce au făcutu sfintii mănăstiri, și dintr'ânșii unii răzași deocamdată s'au trasu după inpresurare, daru apoi iar s'au întinsu. Dar unii nici dă cumu nu s'au supusu judecării loru; și, fiindcă să află sfânta mănăstire păgubașă dă moșiile sale, din pricină silnice și nedreptățile răjașiloru, rămăindu și cheltuitu in zadaru prin multe judecări ce au trasu cu dănșii, — neștiindu alt ce să mai facu, am năzuitu la noianulu milostivirii Mării Tale, și cu umilință mă rogū, fiindu că am înțelesu cu toții dă slăvitele și vrednice dă laudă hotărările Mării Tale, să te milostivești Măriia Ta și asupra aceștii sfinte mănăstiri, ca să să facă luminată porunca Mării Tale către unulu dinu dumnealorū boeri ispravnicī ai Vălci, ca să meargă la numitele moșioare și, prinu carte dă blestemū asupra răzașiloru, fiindu toate părțile față, să să facă cercetare tuturorū părțiloru moșiiloru, ca să-și afle sfânta mănăstire dreptate, și, pă câtu să va găsi dreptu, să să hotărască, ca să să odihnească și sfânta mănăstire de acum innainte dă judecări, și cheltuelile cele multe să să osteiască, și răjașii din silnicile și apucările loru dă dreptate, ci odată să să hotărască. Căci că și păcatu va fi, luminate Doamne, să să afle mănăstirea noastră totdeauna păgubită și cheltuită prinu judecări, și noi calu-

gărași să nu putem a fi liniștiți dă judecări, ca să ne căutăm de rugăcuni ce sântem îndatorați să aducem lui Dumnezeu pentru pacea a toată lumea, și pentru slăvită fiața (*sic*) și fericiți și îndelungați ani Mării Tale, în luminat Scaunul Domnii. Și pentru aceasta ceru ca odată să să isbrănească la tote moșioarele. Și ce va fi mila Mării Tale.

Smeritū rugătorū către Dumnezeu de sănătatea Mării Tale: *Pahomie egumenașū* otū mănăstirea Polovraci, sudū Gorjū.

[Ordin domnesc în acest sens, la 5 Iulie 1786.]

VIII.

Învoială pentru vânzarea de vin și rachiū între Cozma egumenul și satul Polovraci.

26 Maiū 1797. „Săteni pol[o]vrăgeani“ se învoiesc cu „părintele Cozma er[o]monahū, igum[enul] sfintei mănăstirii Pol[o]vraģu“, pentru vânzarea de vin și rachiū pe moșia mănăstirii: „după ponturile sfinti pravili, de tot ne hotărea a curma, după cumū și la alte moșii boerești i mănăstirești, darū noi amū obrăznicitū peste porunci de amū mai adusū vinū la casăle nostre“. După nouă piră, cer iertare, pe care o capătă „din buncațele Sfinție Sale: ne-aū dat voie a ținea și noi trei cărcime inū satū, de vinū i rachiū, și dintr'aceste trei cărcime la zi de târgū să avemū a scoate la trei locuri, iar nu mai la multe. . . Și pe aceste trei cărcimi să avemū a da havaetū dupe coprinderea luminatelorū porunci domnești“. „Eū Pătru părcalabu, eū Ion Pădurescu, eū Ion Giurģuveanu, eū Ion sin Mihuță Popăscu, eū Pătru Deconescu, eū Dumitru Goțeală, eū Dimu Iatantic, eū Manasiia, eū Mitu Hozăscu, eū Ionū Șimiiianu (?), eū Mihaī Antonu, eū Pătru Olmazū, eū Costandin Lovelū, eū Dinū Lăbăū, eū Gheorghe Iatanticū, eū Niță Codea și cu toți săteani noștri adevetim.“

La 26 Maiū, Trimesul ispravnicilor arată că, „viindū și eū aicea la satu Polovragi, s'aū și opritū vinurile ce aū

fostu aduse pe la cărcime, daru, fiindu că pe aceale vinuri dedăse havaet, iar[ă]și din porunca dumn[ea]lor isprav[ni]ci, la mănăstire, i alte havaeturi domnești, aū voitū și Sfinția Sa părintele igumenū a se slobozi, până să vor sfârși, învoindu-să și printr'acestū zapisū, după săvârșirea acelorū vinuri, să ție trei cărcimi, iar mai multū nu; care zapisū l-aū datū de a lor bună voie, fiindū toți fațā.
„Ursachi v[ă]taful.”

IX.

Porunca ispravnicilor pentru invoiala de mai sus.

19 Ianuar 1798. Ispravnicii către vātaful Ursache, după plingerea lui Iosif, egumen de Polovragi, că locuitorii din sat vīnd vin și rachiū împotriva „ponturilor“, „arătându-ne cuviosul Iosif o foe arătătoare anume că sânt doașprezece cărcūmī dā vāndu vin: nepristan aducāndu-ī cu porunca nostrā aici, trei oameni din satu Polovragii, vechili și celorlalți, făcūră mare tīgăduire la cercetarea ce le-am făcut, cum că mai mult de trei cărcūmī n'aū, după legătura zapisului ce aū făcut-o cu cuviosul egum[en] chir Cozma. Decī s'aū hotărāt de către noi ca să dea alt zapis că mai mult decât acele trei cărcūmī nici n'aū, nici să îndrăznească a mai avea; și aū dosit de aici, nevrānd a da zapis, — de unde să cunoaște că arătarea lor este neadevărātā. [Să cerceteze.] Nu numai la acele buți să le tai cepurile și să le pecetluești, ce încă pă aceia ce aū îndrāznit a călca așzāmāntul zapisului lor, să-ī trimiți aici la noi, ca să le facem certare: [Dacă vor mai face așa, pierd și cele trei], și să vor popri cu totu a nu mai vinde, după cum iaste obicei la toate moșile mănăstirești i boerești.“

X. Schitul Trivale.

Sinet de la egumenul Metodie de Trivale.

Dat-amū zapisulū mieū la mână dumnealui Logo[ătul] Pātru, precum să să știe că, avāndu eū mare pāsū pentru

banii ce ne-aŭ pusŭ ca sã dãmŭ ŝi noi ajutori, ce aŭ pusŭ Mãriia Sa Vodã po mãnãstirea Coziia, talere ŝapte sute, ŝi, neavãndŭ eũ de unde sã ñplinescu, — m'amũ rugatũ de dumnealui Logofãtulũ Pãtru, de mi i-aũ fãcutũ bine cu talere doozeci, de acumũ pãnã la Sfinŝii Apostoli, ŝi atuncea la zi sã daũ eũ aceŝti bani toŝi deplinũ, fãrã de nici-unũ feali de pricinã. ŝi pentru mai adevãrata credinŝã amũ pusŭ iscãlitura mea mai josũ.

Methodie, igumen otũ Trivale.

Maĩ 10 dn., 7257 [1749].